

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 997

עורך הרב עוזיאל אדרי

פרשת השבוע ויצא

מנהל מערכת הרב אברהם טריק

דבר העורך

תפילה מתוך שמחה

ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה' (כט, יז), רבי מנחם נחום מצ'רנוביל זיע"א השתוקק להצטרף אל מסעו של רבו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, והתהלך ליד העגלה וציפה שרבו יזמינו. פתאום פנה אליו הבעש"ט ואמר מה ההבדל בין 'תיקון רחלי' ל'תיקון לאה' שאומרים בתיקון חצות, השיב רבי מנחם נחום מה שפעלה לאה על ידי בכיות פעלה רחל על ידי שמחה. שמע זאת הבעש"ט והורה לו לעלות לעגלה. כתב האריז"ל צריך האדם להתפלל כשהוא שמח וטוב לב יותר אם הרוויח אלף אלפים דינרי זהב. כתב ה'בן איש חי' התפילה צריכה להיות בשמחה ורק בוידוי יתעצב על חטאיו. ובאמת ישערי דמעה לא נעללו אבל השמחה פורצת גדר ואין לה בכלל שערים ועולה על הכל.

ברכת לכת לאלו וליהוד

הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סוחוקה"

וק"ק "שבטי ישראל" שכונת יא'באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קדש
עלות השחר	5:19	5:19	5:20	5:21	5:22	5:23	5:24
זמן טלית ותפילין	5:25	5:25	5:26	5:27	5:28	5:29	5:30
זריחה - תחילת התנה	6:28	6:28	6:29	6:30	6:31	6:31	6:32
סיו' ק"ש לדעת מג"א	8:25	8:25	8:26	8:26	8:27	8:28	8:28
סיו' ק"ש להתנאי והג"א	8:56	8:56	8:57	8:57	8:58	8:58	8:59
סיו' ברבות ק"ש	9:47	9:47	9:48	9:48	9:49	9:50	9:50
חצות יום ולילה	11:31	11:31	11:32	11:32	11:33	11:33	11:34
סגרת גדולה	12:02	12:02	12:02	12:03	12:03	12:03	12:04
סגרת המנחה	15:48	15:48	15:48	15:48	15:48	15:48	15:49
סקינה	16:40	16:40	16:40	16:40	16:41	16:41	16:41
צאת המוכבים	16:53	16:53	16:53	16:53	16:53	16:53	16:54

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע: ויצא
 הפטרה לספרדים: ועמי תלואים
 הפטרה לאשכנזים: ויברח יעקב
 כניסת השבת: 16:20
 יציאת השבת: 17:11
 רבנו תם: 17:43

דבר רב העיר שליט"א

נשמת כל חי

ותפרו ותלדו בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי ותקרא את שמו יוסף... (בראשית ל, כג-כד)

חרפתי: שהייתי לחרפה שאני עקרה, והיו אומרים עלי שאעלה לחלקו של עשוי הרשע. ואגדה, כל זמן שאין לאשה בן, אין לה במי לתלות סרחונה, משיש לה בן תולה בו. מי שבר כלי זה, בנך. מי אכל תאנים אלו, בנך. (רש"י)

הנה פירוש קמא דרש"י השכל וההגיון מעדיין עליו, שהרי מי יוכל לתאר את גודל החרפה במי שנופלת בידי עשו הרשע. אולם דברי האגדה שהוסיף רש"י הם פליאה נשגבה, שכן היאך יעלה על הדעת שיעקב היה מקפיד כל כך על רחל בשבירת כלי או באכילת תאנה, עד שבלידת יוסף מצאה לנכון להודות לה' על שהסיר ממנה 'חרפה' זו ולא עוד אלא שהטביעה הודיה זו בשם 'יוסף'. ברם לכשנתבונן נראה דיסוד גדול באה רחל ללמדנו בזה, והוא שעל בעל הנס להודות לא רק על עצם הנס שחננו השי"ת, אלא שעליו להודות גם על כל התוצאות שבאו עליו בעטיו של אותו הנס ובכללם גם הדברים הזוטרים ביותר. וזכה נמצאנו דברי רחל כאומרת: 'אודה לך ה' על לידת בני כי בזה הסרת ממני את החרפה הגדולה שלא אפול חלילה בידי עשו, אולם לא אשכח ביום זה גם את החסדים הנלווים לנס הזה ואפילו הזוטרים ביותר שביניהם כמו אכילת תאנה או שבירת כלי שיש בהם מידה מועטת של חוסר נעימות. ומעתה י"ל דפי' האגדה המובא ברש"י אינו פירוש נפרד, אלא רק להוסיף הוא דאתא, ולעולם 'החרפה' האמורה בהאי קרא קאי רק על ענין הנפילה בידי עשו, והבן.

וצא ולמד עד היכן הגיעה 'הכרה' זו אצל יעקב אבינו ע"ה, וכה הם דבריו בבואו לברך את יוסף: 'ויברך את יוסף ויאמר... האלוקים הרועה אותי מעודי עד היום הזה' (בראשית מח, טו), וזה לשון התרגום על המילים הרועה אותי מעודי עד היום הזה: 'ה' דון יתי מדאתיני עד יומא הדין' (ה' שהמציא את מזונתי מעודי ועד היום). והלב משתומם, הרי יעקב אבינו עבר אין ספור תלאות בימי עלומו על אדמות, וכל מסכת חייו היתה רצופה ניסים ונפלאות עד אין חקר: התגושש עם מלאך אלוקים - שרו של עשוי, וגבר עליו. ניצל מציפורנו של לבן הארמי, וכן מעשיו אחיו אשר רדף אחריו להורגו. גבר על כל מלכי כנען כמבואר במדרשים, וזכה לשמירתו של הקב"ה בכבודו ובעצמו - 'ושמרתך בכל אשר תלך' וכו'. וגם השפע אשר חננו השי"ת היה עצום ורב, כמבואר במדרש (ב"ר עג, יא): 'מאה ותרתי ריבואין ושתין אלפיין (מיליון ועשרים וששה אלף) עדרים היו ליעקב. שתין ריבואין (שש מאות אלף) כלבים היו שומרין על עדריו של יעקב, עי"ש. וזאת מלבד אוצרותיו הרבים של אביו יצחק ע"ה אשר ככל הנראה חלקם עבר אליו בירושה, וכה הם דברי רש"י עה"פ ויגדל האיש וילך הלוך וגדל (בראשית כו, יג): 'שהיו אומרים זבל פרדותיו של יצחק, ולא כספו וזהבו של אבימלך', עכ"ל. ואם כן איה הסופר אשר יוכל לאמוד את רכושו של יצחק אבינו ע"ה, שכן אם יזבל' פרדותיו היה גדול מכל אוצרותיו של אבימלך, אזי כמה היו הפרדות עצמן! ועם כל זה, בבוא יעקב להזכיר את חסדי השי"ת עליו, ראה לנכון להקדים את... המזון הבסיסי והטבעי ביותר אשר זכה לו בחסדי השי"ת. והדברים מופלאים ונשגבים הם מבניתנו.

ועל פי זה אמרתי ליישב קצת את תפילת נשמת כל חי: 'ויאלו פינו מלא שירה כים... אין אנטנו מספיקין להודות לך... על אחת מאלף אלפי אלפים ורוב רבי רבבות הטובות ניסים ונפלאות שעשית עמנו ועם אבותינו, מלפנים ממצרים גאלתנו... עד הנה עזרונו רחמך ולא עזבונו חסדיך. על כן איברים שפילגת בנו... הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו' וגו'. וצ"ב מדוע הפלינו כל כך עד שנמצא לפי חשבון זה שאין אנטנו מספיקין להודות ולהלל לה'. וביותר יפלא שהרי תפילה זו סותרת לכאורה את עצמה בתחילתה, ומחמת דמתיחלה פתח שאפילו אם פינו מלא שירה כים וכו' ואין אנטנו מספיקין להודות על אחת מאלף אלפי אלפים, ואח"כ סיים על כן איברים שפילגת בנו וכו' הן הם יודו ויברכו. וכבר עמדו הדרשנים בהערה זו, וכל אחד מבארה כי ה' הטובה עליו. ולדידי חזי לבאר תפילה זו כפשוטה עפ"י המבואר לעיל, והוא שעל האדם להודות לא

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

אורות הכשרות

רק על גופו של נס אלא גם על כל התוצאות הבאים בעקבותיו. ולפיז' אתי שפיר, שהרי מי האיש החכם אשר יוכל לאמוד את גודל החסדים שבאו עלינו בעקבות יציאת אבותינו ממצרים, או בשל הצלתו של האדם מחולאים רעים וכו'. ובאמת על אלו החסדים אשר אין להם מספר – אין אנחנו יכולים לאמוד ולשער את כולם כדי להודות עליהם. וזה מדוקדק במ"ש 'עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך', לאמור שעלינו להודות בתרתי: על עצם הניסים הנו' והיינו – 'עד הנה עזרונו רחמיך', ועל כל החסדים שבאו בעקבותם והיינו – 'ולא עזבונו חסדיך', ולכן אין אנחנו מספיקין להודות, וכדפי'. ומעתה אין סתירה בין הפתיחה של תפילה זו לסיומה, שכן מאחר ואנו מצווים להודות על 'רחמיך' ועל 'חסדיך' – היא הנותנת שיש לנו להודות בכל אחד מאברינו הגם שלא נעשה בהם נס גלוי, מפני שעצם קיומם ותפקודם הוא תוצאה מכל הניסים הנו', והבן.

דוגמא מופתית להנהגה זו, היה ניתן לראות ברבינו הגדול מרן 'מאור ישראל' זצוק"ל. שכן ידוע עד כמה היה מקפיד להודות ולהכיר טובה לכל אדם, גם בפרטים הקטנים שעשו למענו. שמעתי מנכדו הר"י יעקב סיני שליט"א, שאחרי כל סעודה נהג לברך מי שטרחה בהכנת הסעודה 'יבורכו ידיך'. כל העוזרים שטיפלו בו בערוב ימיו, זכו להכרת 'תודה' על כל פעולה שעשו בשבילו אפילו הקטנה ביותר כגון להגביהו מכסאו עקב יסוריו הנוראים. בני הבית סיפרו, כי מעולם לא הסכים לפתוח בסעודה בטרם ידע שהמטפל הנכרי שטיפל בו קיבל את סעודתו. גם הצוות הרפואי שטיפל בו, זכה בכל עת להכרת תודה וברכות מאליפות, גם בשעות הקשות ביותר. לאחר שנודע דבר פטירתו, היה מדהים לראות כיצד צוות האחים והאחיות בבית החולים (כולל הנכרים שבהם), עמדו בצד והתייפחו בככי. אכן מרן הוכיח שגם במצבים הקשים ביותר, אדם 'גדול' ניכר בעיקר בפרטים הקטנים!

ברכות לאלו ויקבוק
הרב יהודה דרעי
 הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע

לשאלת רבים

עקב פניות רבות של תושבים הרינו להזכיר כי כל עסק מכל סוג שהוא אשר אינו מחזיק תעודת כשרות מקורית בתוקף עם חתימה וחומתם בצירוף הלוגרמה אינו עומד תחת פיקוחינו ואין אנו אחראים לנעשה במקום

הבהרה
 איננו נותנים תעודת כשרות לעסק אשר פועל ומתנהל בבית פרטי
 אי לכך: כל שרותי מזון מכל סוג שהוא שיוצאים מבית פרטי אינם עומדים תחת השגחתנו ופיקוחינו ואיננו אחראים כלל וכלל לכל הנעשה במקום

חובה לדרוש תעודת כשרות
מבעל עסק המזון
 ידע הציבור להיזהר ולהישמר
 בברכה רבה
 מחלקת הכשרות

לקיים בנו חכמי ישראל
 הציבור מתבקש להעתיק בתפילה עבור הרה"ג **יוסף דהאן שליט"א** בן רחל בתוך שאר חולי עמו ישראל ויהן אל כביר לא ימאס את תפילותינו.

אורות הפרשה

איפה הראש נמצא
 יחלתם והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו (כח, יב), אומר רבי יצחק יעקב מביאלה זיע"א הפסוק 'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה' מלמדנו, שרק תחתית הסולם צריכה לעסוק בענייני הארץ ואילו הראש והמחשבה צריכים להיות ממוקדים בשמיים.

מהתבסלות עולים
 'והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה' (כח, יב), כתב 'מאורנו הישן' כאשר האדם רואה עצמו בבחינת 'סולם מוצב ארצה', שעדיין הוא עומד במדרגה נמוכה מאוד, אכן 'ראשו מגיע השמימה'.

עבודת הנשמה
 'והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו' (כח, יב), מבאר הרבי הרש"ב סולם רומז לעבודת הנשמה, שהיא 'מוצב ארצה', בגוף נשמי וחומרי, אך 'ראשו מגיע השמימה', היא מושרשת במהותו ועצמותו יתברך. המלאכים עולים ביסולם זה, כי מכיוון שהם מסייעים לנשמות ישראל בעבודתם, ומזככים את תפילותיהם של ישראל, הם מתעלים על ידי עליית הנשמות.

שומר בעצמו
 'והנה ה' ניצב עליו' (כח, יג), אומר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א הקב"ה בכבודו ובעצמו שומר כביכול על הצדיק, ואינו מקפיד את שמירתו לא בידי מלאכים סתם ואף לא בידי המלאכים שנבראו ממנותותיו של הצדיק.

פיסול ועמנה
 'והנה ה' ניצב עליו' (כח, יג), אומר ה'אור התורה' 'והנה ה' ניצב עליו' ראשי תיבות 'עניו'. לומר לך על ידי הביטול והענווה דווקא, קבלת עול, ממשכיכם את בחינת 'והנה ה' ניצב עליו'.

הגיע זמן היטועה
 'והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצמנה ונבנה ונברכו בך כל משפחת האדמה וזרעך' (כח, יד), כתב ה'ספורנו' בשעה שבני ישראל היו בשפל המדרגה, בתכלית השפלות, תבוא להם לפתע היטועה, כדברי חז"ל אם ראתי דור שצרות רבות באות עליו כנהר חכה לו. לזה רומז הפסוק 'והיה זרעך כעפר הארץ' שאז דווקא 'פרצת ימה וקדמה וצמנה ונבנה'.

אין 'אמכתי'
 אכן יש ה' במקום זה ואנוכי לא ידעתי' (כח, טז), אומר המגיד ממזריטש זיע"א מתי אדם מסוגל לחוש את קרבת ה', אם 'אנוכי' לא ידעתי אם אין הוא מחשיב את ה'אנוכי' שלו.

מלמטה עד למעלה
 'והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה' (כח, יב), 'ארצה' תוספת האות ה' מורה על דרגה הכי נחותה בארציות, 'השמימה' בתוספת ה' לפניה ואחריה מורה על דרגה הכי נעלית ביותר בשמים. עבודת האדם היא להעלות את ענייני העולם הנמוכים ביותר עד לדרגה העליונה ביותר.

בירור הניצוצות
 'הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך' (כח, יג), כתב רש"י קיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו. רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו. אומר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א למה הקב"ה עשה כן כדי שלא יצטרך יעקב לנסוע ממקום למקום לצורך בירור ניצוצות הקדושה השייכים אליו, אלא קיפל את הארץ מתחתיו כדי שיוכל לבררם בעומקו מבלי לנסוע ממקום למקום.

העטופים והקשורים
 'והיה העטופים ללבן והקשורים ליעקב' (ל, טז), אומר רבי משה מקוברין זיע"א 'העטופים', אלה המתעטפים בצביעות, מוצאם מלבן הארמי, והקשורים, מי שקשורים בלב תמים לה' יתברך של יעקב הם.

רע גלוי ורע נסתר
 'זה עשרים שנה אנכי עמך' (לא, לח), אומר ה'אור התורה' לכן הארמי הוא סמל לרע נסתר. אדם שנדמה לירא שמים אך בתוכו הוא מרומה. לעומתו, עשוי מייצג את הרע הגלוי. לכן ראינו שמלחמתו של יעקב עם עשיו לא נמשכה זמן רב, ואילו כדי 'לברר' את לבן שהה אצלו יעקב זמן רב, כי המלחמה עם הרע הנסתר קשה מאוד.

הרמאי דורש יושר
 'ויאמר לבן הן לו יהי כדבריך' (ל, לד), כתב ה'מטה אהרן' זו דרכו של כל רמאי. דווקא הוא תובע מן הזולת שלא ירמו אותו ושיקיים את דברתו. וכך לבן השקרן הזהיר את יעקב ילו יהי כדבריך.

לקח את מעמדו
 'לקח יעקב את כל אשר לאבינו' (לא, א), כתב ה'כלי יקר' יעקב לקח את כל מעמדו של לבן. בני לבן טענו שעד אז לא היה כדבר הזה שמישהו ירמה את אבינו הרמאי.

הניסים מעידים
 'זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועיניך לא שיכלו ואילי צאנך לא אכלתי' (לא, לח), כתב האלשיך הקדוש זיע"א מזה שבהשגחת ה' רחליך ועיניך לא שיכלו, מזה תדע שיאילי צאנך לא אכלתי, כי הקב"ה לא יעשה ניסים לנבן.

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות חנוכה-א'

דיני הנרות וזמן הדלקתן

ש - אלו שמנים כשרים להדלקת נר חנוכה, והאם נרות של שעה כשרים להדלקה זו?

ת - מצוה מן המובחר להדליק בשמן זית, מפני שבו נעשה הנס בהדלקת המנורה במקדש. ומכל מקום, כל השמנים וכן נרות של שעה, כשרים להדלקת נר חנוכה. ואם אין בידו להשיג שמן זית, עדיף שידליק בשאר שמנים מאשר נרות שעה.

ש - אלו פתילות כשרות להדלקת נר חנוכה?

ת - מצוה מן המובחר להדליק בפתילות של צמר גפן. ומכל מקום, כל הפתילות כשרות להדלקת נר חנוכה.

ש - האם צריך להקפיד על כשרות השמנים והנרות, פן יש בהם תערובת שומן של איסור?

ת - נרות או שמנים המיובאים מחו"ל, יש להקל להדליק בהם נרות חנוכה אף על פי שאין עליהם הכשר וקיים חשש שמא מעורב בהם שומן של איסור. אך אם ידוע שיש בהם תערובת של איסור, אין להדליק בהם נרות חנוכה.

ש - שמן האסור בהנאה, האם כשר להדלקת נר חנוכה?

ת - שמן האסור בהנאה כגון שמן של ערלה או של תערובת בשר וחלב, אין מדליקים בו נרות חנוכה. וכן יש להחמיר שלא להדליק בשמן שיש בו קדושת שביעית, או שמן של טבל שלא הופרשו ממנו תרומות ומעשרות. לפיכך יש להקפיד להשתמש אך ורק בשמן עם הכשר של רבנות מוכרת המעיד שהוא נקי מחשש טבל ערלה ושביעית.

ש - שמן שנאסר לאכילה מפני רוח טומאה כגון שהונח תחת המיטה, האם כשר להדלקת נר חנוכה?

ת - שמן שהונח תחת מיטה שישנו עליה במשך הלילה, אף על פי שנאסר לאכילה, מכל מקום נראה שיש להקל להדליק בו נרות חנוכה. והמחמיר שלא להדליק בו, תבוא עליו ברכה, ובפרט במקום שאין הפסד מרובה.

ש - פתילות שהדליקו בהם נרות חנוכה, האם רשאי להמשיך להדליק בהן בשאר לילות - נר חנוכה?

ת - פתילות שהדליק בהן בלילה הקודם, רשאי להמשיך ולהדליק בהן ואין צריך להחליפן מחדש. ויש מהדרין לקחת פתילות חדשות בכל לילה, מפני הנס שהיה מתחדש בכל יום.

ש - מהו המקום המובחר בו יש להדליק נר חנוכה?

ת - מצוה מן המובחר להדליק הנרות בפתח הבית מבחוץ - הפונה לרשות הרבים, כדי לפרסם הנס. וטוב להניחם לצד שמאל של הנכנס לבית, באופן שתהיה המזוזה מימין ונר חנוכה משמאל, ונמצא שבכניסתו ויציאתו הוא מוקף במצוות. במה דברים אמורים, כשפתח ביתו פונה לרשות הרבים, אולם אם יש חצר לפני הבית, יניח הנרות בפתח החצר. ואם קיים חשש לכיבוי הנרות ברוח, או חשש לגניבה, או שהוא דר בבית משותף, רשאי להדליק בתוך הבית. ואם יש לבית חלון הפונה לרשות הרבים, יש להעדיף ולהדליק סמוך לחלון מאשר בפתח הבית מבפנים.

ש - מהו הגובה הראוי בו יש להדליק נר חנוכה?

ת - צריך להניח הנרות שלושה טפחים מעל פני הקרקע, ומדברי קבלה טוב להניחם בין שבעה טפחים לעשרה טפחים. אולם אם אינו יכול להניחם בפתח מעשרה טפחים, כגון שחושש מפני דליקה או שחלון ביתו גבוה יותר, רשאי להניחם עד לגובה של עשרים אמה.

ש - המתגורר בקומה עליונה הגבוהה מקרקע רשות הרבים יותר מעשרים אמה, היכן ידליק נר חנוכה?

ת - המתגורר בקומה עליונה באופן שחלון ביתו גבוה יותר מעשרים אמה מקרקע רשות הרבים, לא ידליק הנרות בפתח החלון אלא סמוך לפתח הבית.

ש - מי שהדליק נר חנוכה בגובה של יותר מעשרים אמה, או פחות משלושה טפחים, מה דינו?

ת - מי שעבר והדליק את הנרות בגובה של יותר מעשרים אמה מקרקע הדירה, לא יצא ידי חובתו. וצריך לחזור ולהדליק במקום ראוי, בלא ברכה. ואם הדליק בגובה של פחות משלושה טפחים, בדיעבד יצא ידי חובה.

ש - מי שהדליק נר חנוכה במקום אחד, ואחר כך העביר למקום אחר, מה דינו?

ת - צריך להדליק את הנרות במקום הנחתו, ואם הדליק במקום אחד ואחר כך העביר למקום אחר, לא יצא ידי חובה. לפיכך צריך לכבותו ולחזור ולהדליק במקום החדש, בלא ברכה.

ש - מהו זמן הדלקת נר חנוכה?

ת - זמן הדלקת נר חנוכה, הוא בצאת הכוכבים. זה דעת השו"ע וכן אנו נוהגים, אך לדעת הרבה ראשונים, זמן ההדלקה הוא עם תחילת שקיעת החמה, וכן מנהג אשכנז.

ש - עבר זמן ההדלקה, האם רשאי להדליק בברכה?

ת - אם לא הדליק בזמן האמור לעיל, מדליק עד שתכלה רגל מהשוק שהוא כחצי שעה לאחר זמן ההדלקה. ובתוך הזמן הזה רשאי להדליק בברכה גם אם הוא יחידי ואין איש עמו מבני הבית, וגם אם אין פתח ביתו או חלונו פונה לרשות הרבים.

ש - עבר ולא הדליק וכבר כלתה רגל מהשוק, האם רשאי להדליק בברכה?

ת - עבר ולא הדליק בתוך הזמן הזה, רשאי להדליק כל הלילה עד שיעלה עמוד השחר. אולם לכתחילה לא יברך אלא אם כן יש עמו לפחות עוד אחד מבני הבית שהוא ער, או שהיו הנרות פונים לרשות הרבים דרך החלון או פתח הבית בגובה של עד עשרים אמה מהרחוב והיו עוברים ושבים מצויים שם. ואם רצה לברך גם אם לא התקיימו אחד משני התנאים הללו, אין מוחין בידו.

ש - הגיע זמן ההדלקה, האם צריך להפסיק מלאכתו או לימודו או סעודתו, כדי להדליק נר חנוכה?

ת - מיד עם הגיע זמן ההדלקה, צריך להפסיק מלאכתו או לימודו כדי להדליק נרות חנוכה בזמנה. ולא עוד אלא שאסור לאכול סעודת קבע והיינו יותר מכביצה פת (56 גרס) חצי שעה לפני זמן ההדלקה שמא ימשך בסעודתו, אבל מותר הוא באכילת פחות מהשיעור הזה או באכילת פירות וכדומה, וכן אסור להתחיל בלימוד או מלאכה, קודם שידליק נרות חנוכה.

ש - האם צריך לדחות או להפסיק שיעור תורה קבוע כדי להדליק נר חנוכה בזמן?

ת - שיעור קבוע המתקיים בבית הכנסת, אין לדחותו או להפסיקו כדי לאפשר לציבור הדלקת נרות חנוכה בזמנה, כל שקיים חשש שהציבור לא ישוב להמשך השיעור, וטוב שלאחר השיעור יזכירו לציבור שעליהם להדליק נרות חנוכה. אבל אם ברור למגיד השיעור שהציבור ישוב להמשך השיעור אחרי ההדלקה, יש לדחות או להפסיק את השיעור כדי לקיים מצוות ההדלקה בזמנה.

ש - מי שאינו יכול להדליק נר חנוכה בזמן, האם עדיף שיעשה שליח במקומו או שידליק בעצמו אחר הזמן?

ת - מי שאינו יכול להדליק נרות חנוכה בזמן דהיינו עד חצי שעה מצאת הכוכבים מכל סיבה שהיא, טוב יותר שיעשה שליח את אשתו או אחד מבני ביתו שידליקו בזמן מאשר שידליק הוא עצמו אחר הזמן.

ש - האם צריך להתפלל ערבית קודם הדלקת נר חנוכה?

ת - בימי חנוכה טוב להקדים ולהתפלל ערבית מיד עם שקיעת החמה, כדי לקיים את מצוות הדלקה עם צאת הכוכבים. ואם יש חשש שמה יעבור זמנה שהוא חצי שעה מצאת הכוכבים עד שיסיים את תפילתו, ידליק קודם תפילת ערבית.

המושל נכנע

התרגשות רבה אפפה את משרדי מגלה השלטון הבריטי, ששכן במלון המלך דוד בירושלים. נציג בכיר של ממשלת בריטניה עמד לבוא לביקור, וכל העובדים היו שותפים להכנות לקראת הביקור.

בין העובדים במקום הייתה צעירה יהודייה, אסתר פרומט קניג שמה. היא שימשה מזכירה בכירה בלשכת הנציב העליון, הרברט סמואל.

אסתר פרומט הייתה אישה מיוחדת ואצילית. הוריה, הרב שמואל יעקב וגיסל ויינברג, היו ילידי רוסיה, אך ניצלו את ההזדמנות הראשונה ויצאו זמנה לאנגליה. החיים בארץ החדשה קסמו להם, ובכל זאת החליטו שלא להשתקע בה.

ההחלטה הושפעה במידה רבה מהדאגה לחינוכה של הבת, אסתר פרומט. היא אובחנה כבעלת יכולות גדולות, ומוסדות החינוך הבטיחו להוריה מלגות לימודים יקרות בעבור לימודיה שם. אך הדבר הדליק אצל האב נורת אזהרה. הוא חשש מפיתויים שעלולים לפגוע בחינוך היהודי הטהור שביקש להעניק לבתו, והחליט לעלות לארץ ישראל.

בת אחת עשרה הייתה אסתר כשעלתה ארצה עם הוריה. הם השתקעו בשכונת גבעת שאול בירושלים. לא חלפו אלא שנים אחדות והתעוררה דאגה חדשה. בני הכפר הערבי לפתא נשמעו מדברים גל רצונם לחטוף את בנותיו הנאות של היהודי מאנגליה ולשאתן לנשים.

האב הבין כי עליו לחתן את בנותיו במהירות. כך נישאה אסתר פרומט במהירות לאלעזר מרדכי קניג, שהיה מבוגר ממנה בכמה שנים.

בהיותה דוברת אנגלית ברמה גבוהה ובעלת כישורים רבים נתקבלה לעבודה בלשכת הנציב העליון. היא הייתה מתלווה אליו לפגישותיו הרשמיות, נושאת בידיה מכונית כתיבה גדולה. במהירות הייתה כותבת את תוכן השיחות, והממונים סמכו עליה בעיניים עצומות.

בתוקף תפקידה הייתה מקבלת את המכתבים שנשלחו אל הנציב העליון. כאשר הייתה מגלה מכתבים שנועדו להצר את צעדי היהודים, הייתה דואגת להעלימם, או משיבה תשובה לקונייה, כאילו המכתבים טופלו כראוי. היא ידעה שבמעשיה היא מסכנת את משרתה, אך נאמנותה לעמה הייתה גדולה מדאגתה לעצמה.

כך היה כאשר עלתה הצעה לקבוע את יום ראשון ליום השבתון הרשמי גם בארץ ישראל. אסתר השמידה את המכתבים, ומנעה מהם לעלות לדיון בלשכת הנציב העליון. במרוצת הזמן נודעו פעולותיה בקרב היהודים, והללו הצמידו לה את התואר המחמיא 'אסתר המלכה'. צניעותה ומסירותה הצילו את חייה. זה היה כאשר אנשי האצ"ל הטמינו כמות גדולה של חומר נפץ במלון

אורות עונג שבת

הצדיק המטפיע

יוצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה' (כח, י), כתב רש"י לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה' ולמה הזכיר יציאתו אלא מגיד שיעיאת צדיק מן המקום עושה רושם שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה. ואמר רבי יעקב אהרון מאלכסנדר זיע"א יציאת צדיק מן המקום עושה רושם' הצדיק שאינו כלוא בארבע אמותיו אלא יוצא ממקומו ופועל בסביבתו הוא בלבד עושה רושם.

עזור עד שיעזור

והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך והשבותיך אל האדמה הזאת כי לא אעזובך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך' (כח, טו), פעם אחת בא יהודי אל רבי ישראל מרוז"ן זיע"א לבקש ישועה בדבר מצוקה גדולה שהעיקה עליו. בנו של הצדיק, רבי דוד משה מצ'ורטקוב זיע"א היה אז ילד כבן אחת עשרה, והתעורר בו רצון לדעת מה ישיב אביו ליהודי זה. כשיצא האיש, שאל אותו הילד מה אמר לו הרבי, והוא השיב "הרבי אמר שהי יעזור". אמר לו הילד: "היכנס שוב ושאל מה יהיה עד שהי יעזור". עשה האיש כדבריו, נכנס שוב, והצדיק ענה לו "עד שהי יעזור גם כן הי יעזור". כששמע זאת רבי דוד משה אמר זה מה שהבטיח הקב"ה ליעקב אבינו כי לא אעזובך עד אשר אם עשיתי את אשר דיברתי לך יעזור לך עד שאעזור לך.

מה עושים כשמוקצים

וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי' (כח, טז), שאלו את רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א במה הצדיק שונה מן האדם הרגיל. השיב רבי מאיר הן הצדיק הן האדם הרגיל מתעוררים במהלך הלילה משנתם. הצדיק מזנק מיד ממיטתו ורץ בהתלהבות לעבודת הבורא, ללמוד תורה ולהתפלל. לעומתו, האדם הרגיל מתהפך לצד השני ומוסיף לישון. והוסיף רבי מאיר הבדל זה אנו מוצאים בתורה בין יעקב לפרעה. על יעקב נאמר 'וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה' הוא קם מיד לעבוד את בוראו. ואילו על פרעה נאמר 'וייקץ פרעה וישן ויחלום שנית' הוא חזר לישון.

ופוצצו חלק נכבד ממנו. האגף הדרומי של המלון, שבו שכנו משרדי השלטון הבריטי, נהרס כליל. עשרות מהעובדים נהרגו ורבים נפצעו.

עם היוודע דבר הפיצוץ היו בני משפחתה של אסתר פרומט אחוזי כלה. חשש כבד מילא אותם כי גם היא בין הנספים.

אך פתאום שבה אסתר פרומט לביתה בריאה ושלמה. התברר כי ניצלה בזכות נדיבות ליבה ופשטות הליכותיה. שעה קלה לפני הפיצוץ היה צורך להעביר מעטפה חשובה לבית הדואר. בדיוק באותו יום נעדר הפקיד שהיה עושה שליחויות מעין אלה. בלי להתלבט לקחה אסתר פרומט את המעטפה אל הדואר. כמה דקות אחר כך אירע הפיצוץ.

כמו חברותיה במשרד הייתה גם היא שותפה בהכנות לביקור הפמליה המכובדת, שמלווה את נציג ממשלת בריטניה. ביום הביקור היה המקום בוחק ומסודר למופת, והכול ציפו לבוא האורחים.

עם בואו למשרד הודיע הנציג הבריטי הבכיר כי הוא מבקש להביע את הערכתו לעובדות הלשכה המסורות. הוא עבר מעובדת אחת לחברתה והעניק לכל אחת ואחת שרשרת זהב ובקצה תליון עם... צל...

העובדות התרגשו עמוקות מהביקור ומהמחאות של האורח הנכבד. הן קדו קידה של כבוד וקיבלו את המתנה בתודה. כך נהגו גם העובדות היהודיות שבמשרד.

אסתר פרומט הייתה היוצאת מן הכלל. כאשר בא האורח להגיש לה את השרשרת, הודתה לו על הרצון הטוב אך אמרה: "לא אוכל לקבל ממך את המתנה, מכיוון שאני יהודייה". האורח נבוכ לרגע, התנצל והמשיך הלאה. כל הנוכחים במקום חשו אף הם מבוכה רבה.

חברותיה היהודיות של אסתר פרומט עשו עליה. מדוע הייתה צריכה להפגין את סירובה לקבל את המתנה?! הן טענו שהתנהגות זו מעוררת שנאה כלפי היהודים. לטענתן הייתה יכולה לקבל את המתנה ולמכור אותה. אולם אסתר פרומט הייתה שלמה לחלוטין עם המעשה שעשתה, ולא ענתה לחברותיה על ביקורתן.

למחרת נודע פתאום כי הנציג הבריטי הבכיר בא שוב אל הלשכה. בהיכנסו למקום פנה היישר אל אסתר פרומט, והפעם הגיש לה שרשרת זהב שבה תלוי מגן דוד.

ההפתעה בקרב כל עובדי הלשכה הייתה גדולה. כמה מהעובדות היהודיות ניגשו אל האורח ואמרו: "גם אנחנו יהודיות".

הביט בהן הנציג הבריטי והשיב: "זה ניתן למי שהוא יהודי תמיד!".

לעילוי נשמת
הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית רחל טריקי ע"ה
בת סימני ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע

הודעה חשובה לבעלי שמחה

על פי הוראת הרבנות הראשית לישראל

חל איסור מוחלט להכניס כל מיני קינוחים למינהם

בר מתוקים / בר פירות / עוגות

עוגיות / פיצוחים / שתיה חריפה וכד'

ללא אישור כשרות חד פעמי

מטעם רבנות מוסמכת

ובתיאום עם משגיח הכשרות במקום

לפרטים נוספים ניתן לפנות למפקח ברים

הרב מיכאל כהן 054-4348736

או למחלקת הכשרות: 08-6204026

כרכב יאסר ענין ויטב

מזלוקת הכשרות

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת הכשרות

ישנן סופגניות עם מילוי /ציפוי חלבי
הדומים מאד לסופגניות פרווה
לכן יש להקפיד ולברר
האם הסופגניה היא פרווה או חלבי
כדי לא להיכשל באכילת בשר וחלב

שבת שלום!

